

Izhaja vsaki četrtek ob 8. uri popoldne. Rokopisi se ne vračajo. Nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Cena listu znaša za celo leto 4 krome, za pol leta 2 kroni. Za manj premožne za celo leto 3 krome, za pol leta K 1.50. Za Nemčijo je cena listu 6 K, za druge dežele izven Avstrije 6 kron.

Rokopise sprejema „Narodna Tiskarna“ v Gorici, ulica Veturini št. 9.

Naročnino in natančna sprejema upravnništvo v Gorici, Semeniška ul. št. 16.

Posamezne številke se prodajajo v tobakarnah v Gosposka ul. 9, v ulici Silvio Pellico, v ul. Ponte Nuovo 9, v Kapucinski ulici 1, v Semeniški ul. 12, v prodajalni »Kat. tiskov. društva« Semeniška 10, v Šolski ulici, Nunski ulici, na Josip Verdijevem tekalšču nasproti mestnem vrtu, po 8 v.

Oglasi in poslanice se računijo po petih vrstah in sicer: če se tiska enkrat 14 v., dvakrat 12 v., trikrat 10 v. Večkrat po pogodbi.

XIX. letnik.

V Gorici, 27. julija 1911.

30. številka.

Zakaj so toliko časa molčali?

Uradni rezultat ljudskega štetja v Gorici je končno prišel na svetlo. In kaj nam pravi ta uradni rezultat! — Ta uradni rezultat, nam pravi, da so goriški magistratovci **požrli najmanj polovico Slovencev**. Ali veste, koliko Slovencev so našli v Gorici! Čujte! **6653!!!** Saj pravijo, da je le pod faro sv. Ignacija več kakor tri tisoč Slovencev! Nasilstvo, da mu ni para!

Sedaj še le vemo, zakaj niso hoteli toliko časa na dan s podatki ljudskega štetja! Žrli in žrli so nas dokler se jim je zdelo, da je dovolj!

Iz dveh Slovencev so naredili enega!

Dognano je — in to je dognal naš odbor za ljudsko štetje — da Slovencev v Gorici je nad 12.000! In sedaj se upa naš slavni magistrat s številom 6653 na dan! Kdo mu verjame! Pa saj je slovenske šolske mladine le v zavodih „Šolskega doma“ nad **1500!** In volilcev Slovencev pri zadnjih državnozbornih volitvah ali ni bilo do 1200?! Koliko pa jih je bilo izpuščenih. Torej že samih volilcev in šolske mladine je do **3000!** Kje je pa naše ženstvo, naši mali otroci, naše delavstvo, služabništvo i. t. d.!

Da nas bodo magistratovci mnogo utajili, smo bili prepričani, a da se bodo s takim številom upali na dan, nismo verovali! Saj sami pravijo, ko so med seboj, da je v Gorici polovica Slovencev!

Čujte pa, koliko so našli Lahov! Nič manj in nič več kakor **17.856!!** Ne vemo, kje so jih dobili! No, kje! 6000 Slovencev so prišli med Lahe, pa je štimalo! Mojstri mojstrov! Nemcev so našli 2077. Srbohrvatov so našli 59.

Naj zabeležimo danes le to še, da so našli v Pristavi 1000 Lahov (torej ravno 1000), Slovencev pa — čujte — **781!!** Ali ni za počit?

Sicer upamo, da to število ne bo obveljalo, ker naredili se bodo potrebni koraki!

Naj zabilježimo še, da so nas magistratovci l. 1900 našli 4154, Lahov 16.112, Nemcev 2760, Srbohrvatov pa 55. Kajpada, tudi l. 1900 so nas toliko našli, kolikor so hoteli!

A tudi če nas utajijo še toliko tisoč jim ne bo nič pomagalo! Saj govore naše šole, naši zavodi in sploh mestne ulice, v katerih Slovenci stanujejo, koliko nas je!

Natančneje bomo še govorili!

V naslednjem podajemo našim čitateljem natančen pregled, koliko Slovencev, Lahov, Nemcev in drugih so našli magistratovci:

Mestni del	Navzoče prebivalstvo	Domače (avstrijsko) prebivalstvo	OBČEVALNI JEZIK								
			nemški	češki	poljski	rusinski	slovenski	srbohrvatski	italijanski	rumunski	ogrski
Gorica	19710	18611	1200	68	3	—	4024	32	13282	—	2
Grafenberg . . .	5689	5311	597	6	3	—	1239	25	3440	—	1
Pristava	2129	2049	255	11	—	—	781	2	1000	—	—
Baronovšče . . .	334	334	25	2	—	—	221	—	86	—	—
Staragora	436	436	—	—	—	—	388	—	48	—	—
Skupaj	28298	26741	2077	87	6	—	6653	59	17856	—	3
Vojaštvo	2642	2541	1198	69	91	102	971	15	92	3	—
Vsota	30940	29282	3275	156	97	102	7624	74	17948	3	3

Za kolone.

Poslanci dr. Faidutti, dr. Bugatto in tovariši so stavili v državnem zboru ta-le predlog:

Vlada naj takoj predloži visoki zbornici načrt zakona, ki naj uredi pravice posestnikov in kolonov oziraje se posebe na te-le točke:

- 1) Kolonske pogodbe se smejo sklepiti le pismeno.
- 2) Doba kolonske pogodbe se mora raztezati na več let.
- 3) Pred koncem kolonske dobe se sme dati slovo le za posebne slučaje, ki naj se v zakonu določijo.
- 4) Vsako leto se mora med kolonom in posestnikom napraviti pismen obračun.
- 5) Odpravijo naj se robote in druge obveznosti, ki bi jih pogodba ne obsegala.
- 6) Za zboljšanje posestva mora dobiti kolon odškodnino.
- 7) Spori mej koloni in posestniki naj se poravnajo na poseben način, ki naj ga zakon določi.

Polom goriške „Banke Popolare“ pred porotniki.

V sredo se je pričelo izpraševanje prič.

Prva priča je bil Ernest Vernig, ki je bil član načelstva „Banke“.

Vernig izjavlja, da je izvedel v januarju ali februarju l. 1909, da se je v „Banki“ igralo. Vernig je tudi podpisal za en del onih 500.000 kron, s katerimi se je hotelo rešiti „Banko“. Na njega odpade znesek 50.000 kron. On se ne čuti oškodovanega.

Grof Mistruzzi, druga priča, bil je tudi član načelstva „Banke“. Rekel je da je l. 1908 podpisal nek papir, iz ka-

tere je bilo posneti, da se gre za igro. Colle mu je na tozadevno vprašanje odgovoril, da igra „Banka“ za tretje osebe. V neki seji je rekel Lenassi, da se sme dovoliti Confortiju znesek 200.000 kron. Colle pa da je dal 260.000 K, zaradi česar da je bil tudi odpuščen iz službe. Tudi on je podpisal za onih 500.000 K v rešitev „Banke“.

Uradnik „Banke“ Vivant Louvier je izjavil, da je imel Conforti pri „Banki“ okolu 1 milijon dolga. Luzzatto je preskrboval „Banki“ kljente. O igrah ve le toliko, da se je igralo na ime tretjih oseb. Čudno se mu je zdelo, da je Colle jemal večkrat eden ali dva pečata od „Banke“.

Bivši član „Banke“ Anton Chiurlo je izjavil, da mu je v juliju l. 1908 povedala neka oseba, da ima „Banka“ 500—600.000 K izgube in da se je igralo. Orzan je prišel k njemu ter ga pregovoril, naj da svoj podpis za 200.000 K. Podpisal je, a ni vedel, da se gre za 500.000 K.

Na tozadevno vprašanje državnega pravdnika je izjavil, da smatra Colleta edino krivega na polomu „Banke“.

V četrtek je bila zaslišana priča Faganelj iz Mirnega. Faganelj je izpovedal slovensko, da je imel delnico „Banke“, ki jo je prodal Luzzattu za 200 K. Dobil je še 12 K kot obresti. Luzzatto mu je izplačal ta zneska v denarju in sicer v lastni pisarni.

Bivši član načelstva „Banke“ Josip Venuti je skoraj enako izpovedal kot drugi člani načelstva, ki so bili zaslišani kot prič. Med zasliševanjem te priče je izjavil obtoženec Luzzatto, da smatra krivim na polomu „Banke“ vit. Marina, ki je bil ravnatelj „Banke“ potem, ko ni bilo Colleta več.

Priča Ruggero Kürner je bil nekaj let član nadzorstva. Izvrševal je svoje posle vestno. Če bi se bili ti posli po njegovem izstopu iz nadzorstva izvrševali tako, kot jih je on izvrševal, bi se ne bilo moglo igrati.

Alfred Bozzini je kot priča izjavil, da je bil član načelstva do likvidacije „Banke“. On je tudi podpisal za večkrat omenjeni znesek 500.000 K, česar tudi on ne bi bil storil, če bi bil vedel, kako stojijo stvari.

V četrtek popoldne se je nadaljevalo zasliševanje prič. Začetkom razprave sta si prišla v lase državni pravdnik in zagovornik dr. Robba zaradi neke osebne zadeve dr. Robbe.

Priča Anton Orzan je izpovedoval dve uri. Bil je član načelstva „Banke“ od njene ustanovitve do njenega poloma. O igrah pri „Banki“ ni nikdar ničesar izvedel. Samo v decembru l. 1908, ko je bil Colle izpuščen iz službe.

Glede bilance l. 1908 se je popolnoma nanašal na Lenassija, kateremu je zaupal.

Potem je tudi on podpisal za en del od 500.000 K, da se reši „Banka“. Ali ko so morali plačati še čez 400.000 kron, se je zdelo načelstvu stvar prenevarna in sklenila se je likvidacija. Tako so se zgubili trije milijoni.

Potem je izjavil, da je on govoril s Chiurloom o podpisu za 250.000 K in ne za 500.000, kot trdi priča Chiurlo.

Kot naslednja priča je bil v petek zaslišan Tit Wassermann, lekarnar v Pulju. Wassermann je podpisal garancijsko menico za izidora Colle z Colletovim bratom Dionizijem vred in sicer le na podlagi protigarancije, ki jo je dal Dionizij Colle.

Vstopi priča Ivan Vidmar iz Lokavca. Prisegel je slovensko in zahteval, da se ga tudi v slovenščini zasliši. Moral bi se vzeti tolmač in zato odjenja od zahteve in izpoveduje italijanski.

V začetku poslovanja „Banke“ mu je ona otvorila tekoči račun za 23.000 K. Potem se mu je zvišal kredit na 70.000 K. Ko se je „Banka“ vknjižila na njegovo podjetje, je znašal njegov kredit od 80—150.000 K.

Colle je pričo opozoril na gozd pri Trofaiach-u. Rekel je, da bi bila dobra

Loterijske številke.

22. julija.

Dunaj	77	21	52	26	44
Gradec	80	43	55	88	59

Rojaki! Spominjajte se ob vsaki priliki „Šolskega Doma“

Jakob Šuligoj

urar c. kr. državne železnice
Gosposka ulica št. 25
v Gorici.

Priporočam svojo zalogo vsakovrstnih zlatih, srebrnih, in steklenih ur, budilk itd. Zaloga zlatnine in srebrnine.

Vse po nizki ceni.

Podpisani naznanjam svojim in drugim odjemalcem, da sem preselil svojo krojaško delavnico iz Križne ulice nasproti „Šolskega Doma“ v ulico sv. Antona na dvorišče št. 7 v hišo g. J. Kopača, svečarja v Gorici.

Priporočam slavnemu občinstvu v mestu in na deželi, posebno veleč. gg. duhovnikom svojo izvrstno delavnico za izdelovanje talarjev in drugih spadajočih oblek. Z odličnim spoštovanjem udani

Josip Smet,
krojaški mojster v Gorici.

BOŽIDAR BOŽIČ,

pek in sladničar pri Sv. Lučiji ob Soči sprejema naročila vsakovrstnega peciva, kakor: Kolače za birmance, torte in druge fine sladčice za poroke in nove maše. Prodaja najrazličnejše in najfinejše likerje in vina na drobno in v originalnih steklenicah. Postrežba točna. Cene nizke.
Sladoled!

OGLAS.

Pristna bela vina fine kakovosti ima na prodaj **Fran Habe**, posestnik na **Gočah** pošta **Vipava**, železniška postaja Štanjel-Kobdilj.

Vina oddajajo se edino le v odjemalčevih posodah, v različnih množinah, pa vendar ne v manjših nego 260 litrov. — Cena po dogovoru.

Odlikovana pekarija
in sladničarna

K. Draščik

v Gorici na Kornu
(v lastni hiši)

izvršuje naročila vsakovrstnega peciva, torte, kolače za birmance in poroke, pince itd. Prodaja različna fina vina in likerje na drobno ali orig. buteljkah. Priporočam se sl. občinstvu. Cene jako nizke.

Čevljarska zadruga v Mirnu

naznanja sl. občinstvu, da je odprla prodajalno svojih izdelkov na trgu sv. Antona na vogalu v Rabatišče št. 1 ter se priporoča za obilno naročbo. --- Ima v zalogi vsakovrstnega obuvala ter sprejema naročila po zmernih cenah.

„CENTRALNA POSOJILNICA“

REGISTROVANA ZADRUGA Z OMEJENO ZAVEZO

v GORICI

obrestuje hranilne vloge po 4½%, daje članom posojila na vknjižbo po 5¼%, na menice po 6%, na mesečno odplačevanje, ki znaša mesečno 2 K za vsakih 100 K. Rentni davek plačuje posojilnica sama.

Zadružni urad je v lastni hiši **Corso Glus. Verdi** št. 32, I. nad. — Uradne ure vsak dan razun nedelj in praznikov od 8. ure zjutraj do 1. popoldne.

ODBOR.

Naša najmodernejša opremljena tovarna zavzemlje

skozi 40 let prvo mesto

med tovarnimi za stiskalnice in vživa v strokovnjaških krogih

najboljši glas.

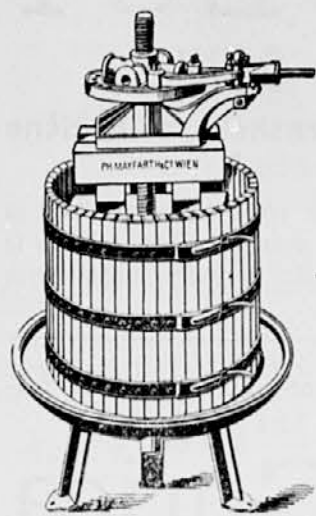
Zahtevajte posebni katalog št. 269 za vinske in sadne preše, moštovne priprave, hidraulične stiskalnice, za vinske in sadne mline, stroje za odbiranje jagod itd.

Crez 650 kolajn in prvih daril itd.

Ph. Mayfarth & C.o

Dunaj, II. Taborstrasse 71.

Iščejo se zastopniki.

Tvrška Konjedic & Zajec

trgovina z železjem v Gorici

v hiši „Goriške ljudske posojilnice“ (prej krojaška zadruga).

Priporoča bogato zalogo železa, pločevine vsakovrstnega kovanja za pohištvo in stavbeno mizarsko, kovaško, kleparsko, klesarsko orodje, straniščne naprave in upeljave, strešna okna, traverze, cement, svinčene in železne cevi in pumpe, žico, žična ograja, razno kmetijsko orodje, štedilnike, peči, kuhinska in hišna oprava. Postrežba točna, domača in cene konkurenčne.

Prosimo zahtevati listke blagajne radi kontrole.

Goriška zveza

gospodarskih zadrug in društev v Gorici
registrovana zadruga z omejeno zavezo

posreduje pri nakupu kmetijskih potrebščin in pri prodaji kmetijskih pridelkov.

Zaloga je v hiši „CENTRALNE POSOJILNICE“ v Gorici,
TEKALIŠČE JOS. VERDI ŠT. 32.

Podružnica „Ljubljanske kreditne banke“ v GORICI

— se bavi z vsemi v bančno stroko spadajočimi posli. —
Vloge na knjižice obrestuje po 4½%, vloge v tekočem računu po dogovoru.

Delniška glavnica K 5.000.000.

Centrala v Ljubljani.

— Rezervni zaklad K 450.000. —

PODRUŽNICE: Celovec, Gorica, Sarajevo, Split, Trst.

OBLEKE BENJAMIN

dobivajo se v veliki izbiri
♦♦♦ od kron 20—30 ♦♦♦
pri **J. MEDVED - GORICA.**